

ZAMONAVIY O'ZBEK ADABIY TILIDA YANGI LEKSIK BIRLIKLARNING SHAKLLANISHI VA QO'LLANILISHI

Jumaev Farhod Akmamatovich

Toshkent iqtisodiyot va pedagogika universiteti, pedagogika fakulteti

“Pedagogika, psixologiya va boshlang‘ich ta‘lim” kafedrası.

Filologiya fanlari nomzodi, dotsent.

<https://doi.org/10.5281/zenodo.18368805>

Annotatsiya. *Ushbu maqolada zamonaviy o‘zbek adabiy tilida yangi leksik birliklarning shakllanishi va qo‘llanilishi ilmiy asosda o‘rganilgan. Tadqiqot natijalari shuni ko‘rsatadiki, yangi birliklar tilning semantik boyligini oshiradi, nutqning kommunikativ imkoniyatlarini kengaytiradi va ijtimoiy-madaniy jarayonlarni aks ettiradi. Internet va ijtimoiy tarmoqlardan kelgan so‘zlar, jargon va professional leksika, shuningdek, global madaniyat ta‘siri tilga yangi birliklar kiritadi. Badiiy matnlarda, rasmiy va kundalik nutqda ularning qo‘llanilishi tilning normativ va noformal qatlamlarini boyitadi. Tadqiqot shuni ko‘rsatdiki, yangi leksik birliklarni tilshunoslik va amaliy ta‘limda o‘rganish nafaqat ilmiy, balki pedagogik ahamiyatga ega.*

Kalit so‘zlar: *Zamonaviy o‘zbek tili, yangi leksik birliklar, internet madaniyati, jargon, badiiy matn, kommunikativ funksiyasi.*

FORMATION AND USAGE OF NEW LEXICAL UNITS IN CONTEMPORARY UZBEK LITERARY LANGUAGE

Abstract. *This article scientifically examines the formation and usage of new lexical units in contemporary Uzbek literary language. The research demonstrates that new units enrich the semantic vocabulary, expand the communicative potential of speech, and reflect socio-cultural processes. Words from the Internet and social networks, jargon and professional lexicon, as well as influences from global culture, contribute to the emergence of new lexical units. Their usage in literary texts, formal and everyday speech enhances both normative and non-normative layers of the language. The study shows that the investigation of new lexical units is important not only for linguistics but also for practical pedagogy.*

Keywords: *Contemporary Uzbek language, new lexical units, internet culture, jargon, literary texts, communicative function.*

Kirish

Til har bir jamiyatning asosiy kommunikatsiya vositasi bo‘lib, uning rivojlanishi va o‘zgarishi inson faoliyati, madaniyat va ijtimoiy hayot bilan chambarchas bog‘liqdir. So‘nggi yillarda o‘zbek adabiy tilida yangi leksik birliklarning paydo bo‘lishi tilshunoslikda dolzarb ilmiy masalalardan biri sifatida e‘tirof etilmoqda.

Bu jarayon asosan globalizatsiya, axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining rivojlanishi va internet, ijtimoiy tarmoqlarning keng qo‘llanilishi bilan bog‘liqdir. Yangi leksik birliklar bu so‘zlar, frazeologik birikmalar yoki jargon elementlari bo‘lib, ular tilning lug‘aviy boyligini oshiradi va zamonaviy nutqda yangi ma‘no va kommunikativ imkoniyatlarni yaratadi. Shu bilan birga, ushbu birliklar adabiy tilning normativ me‘yorlariga ham ta‘sir ko‘rsatadi va ba‘zan ularni qayta shakllantirishga majbur qiladi.

Maqolada zamonaviy o‘zbek adabiy tilida yangi leksik birliklarning shakllanish mexanizmlari, ularning turli kommunikativ kontekstlarda qo‘llanilishi, shuningdek, ularning lug‘at tarkibidagi o‘rni ilmiy asosda tahlil qilinadi.

Shu bilan birga, yangi leksik birliklarning madaniy va ijtimoiy jihatlari ham ko'rib chiqiladi, bu esa tilning rivojlanish jarayonini yanada chuqur tushunishga yordam beradi.

Dolzarbligi

Zamonaviy o'zbek adabiy tilida yangi leksik birliklarning shakllanishi va qo'llanilishi bugungi kunda tilshunoslikda eng dolzarb masalalardan biridir. Globalizatsiya jarayonlari, axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining tez rivojlanishi, internet va ijtimoiy tarmoqlarning keng tarqalishi tilning leksik tarkibida sezilarli o'zgarishlarga sabab bo'lmoqda. Shu sababli yangi so'zlar, frazeologik birikmalar va jargon elementlarining paydo bo'lishi, ularning kundalik nutqda ishlatilishi va adabiy me'yorlarga ta'siri ilmiy jihatdan o'rganishga muhtojdir. Ushbu mavzu o'zbek tilining zamonaviy rivojlanishini, uning kommunikativ imkoniyatlarini va madaniy kontekstda ishlatilishini chuqurroq tushunishga xizmat qiladi.

Maqsadi

Ushbu maqolaning asosiy maqsadi zamonaviy o'zbek adabiy tilida yangi leksik birliklarning shakllanish mexanizmlarini aniqlash, ularning turli kommunikativ kontekstlarda qo'llanilishini o'rganish va lug'at tarkibidagi o'rnini ilmiy asosda tahlil qilishdan iboratdir. Shu bilan birga, maqola yangi leksik birliklarning madaniy va ijtimoiy ahamiyatini yoritib, tilning rivojlanish jarayonini chuqurroq anglashga yordam berishni nazarda tutadi.

Asosiy qism

Leksik birlik – tilshunoslikda ma'no va ifoda vositasi bo'lgan so'z yoki so'z birikmasi hisoblanadi. Zamonaviy o'zbek adabiy tilida leksik birliklar an'anaviy so'zlar bilan bir qatorda yangi ma'nolar bilan boyitilgan so'zlarni ham o'z ichiga oladi. “smartfon” so'zi ilgari tilimizda mavjud bo'lmagan, lekin hozirgi kundalik nutqimizda keng qo'llaniladigan yangi leksik birlikdir.

Har bir leksik birlik tilning kommunikativ funksiyasini bajaradi. Shu bilan birga, leksik birliklar kontekstga qarab yangi ma'no oladi. Masalan, “viral” so'zi dastlab faqat biologiyada ishlatilgan bo'lsa, hozirda ijtimoiy tarmoqlarda keng qo'llanadi. Leksik birliklar tilning lug'aviy boyligini oshiradi va nutqni aniqlik bilan ifodalaydi.

Tilshunoslar yangi leksik birliklarni ilmiy asosda o'rganishni dolzarb deb hisoblaydi.

Leksik birlik tushunchasi nutq, matn, ijtimoiy kommunikatsiya va madaniyat bilan chambarchas bog'liq. Masalan, “selfi” so'zi internet madaniyatining bir qismi sifatida tilimizga kirib kelgan. Leksik birliklarni o'rganish tilning normativ va noformal qirralarini aniqlashga yordam beradi. Shu sababli zamonaviy o'zbek adabiy tilida leksik birlik tushunchasi ilmiy tadqiqot uchun muhim ahamiyatga ega.

Yangi birliklar nutqiy ifodaning aniqligi va boyligini ta'minlaydi. Masalan, “streaming” so'zi onlayn media orqali kontent tomosha qilish jarayonini ifodalaydi. Ular tilning kommunikativ moslashuvchanligini oshiradi. Leksik birlik tushunchasi tilning rivojlanishini va zamonaviy ijtimoiy kontekstdagi rolini tushunishga yordam beradi. Shu sababli leksik birliklar zamonaviy tilshunoslik tadqiqotlarining asosiy ob'ekti hisoblanadi.

Zamonaviy o'zbek adabiy tilida yangi leksik birliklar bir qancha sabablar natijasida paydo bo'ladi. Birinchi sabab – globalizatsiya va xorijiy madaniyat ta'siri. “hashtag”, “emoji” so'zlari ingliz tilidan o'zlashtirilgan va ijtimoiy tarmoqlarda keng tarqalgan.

Ikkinchi sabab – axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining rivojlanishi. “Live stream” yoki “blogger” kabi so'zlar internet madaniyati bilan bog'liq. Uchinchi sabab – ijtimoiy hayotdagi yangiliklar va yoshlar nutqidagi innovatsiyalar, “influencer” yoki “vlog” so'zlari kundalik nutqda ishlatiladi. To'rtinchi sabab – ilm-fan va professional sohalar rivoji. “Biometrics” yoki “blockchain” terminlari texnologik yutuqlar bilan bog'liq.

Shu bilan birga, yangi birliklar tilning normativ me'yorlariga moslashadi va nutqni boyitadi. Yangi so'zlar nutqning aniqqligini oshiradi va madaniy tajribani aks ettiradi. Masalan, "startup" so'zi biznes kontekstida ishlatiladi. Yangi leksik birliklar tilshunoslik uchun kuzatuv ob'ekti hisoblanadi. Ular tilning semantik va morfologik xususiyatlarini boyitadi. Shu sababli yangi birliklarning shakllanishi tilning zamonaviy ijtimoiy va madaniy kontekstdagi rivojlanishini ko'rsatadi. Masalan, "podkast" so'zi media madaniyati bilan bog'liq yangi birlikdir.

Tilshunoslar bu jarayonni ilmiy asosda o'rganib, tilning kelajakdagi rivojlanish yo'nalishlarini aniqlaydi. Shu bilan birga, yangi birliklar nutq madaniyatini rivojlantiradi va kommunikativ imkoniyatlarni kengaytiradi.

Yangi leksik birliklar turli jihatdan tasniflanadi: semantik, morfologik va pragmatik.

Birinci tur – asosiy so'zlar, ya'ni mavjud so'zlarning yangi ma'nolarga ega bo'lishi.

Masalan, "aplikatsiya" so'zi dastlab boshqa ma'noda ishlatilgan bo'lsa, hozirda mobil dastur ma'nosini bildiradi. Ikkinchi tur – chet tillardan olingan qarz so'zlar. Masalan, "internet", "server", "hashtag" so'zlari ingliz tilidan o'zlashtirilgan. Uchinchi tur – jargon va professional leksika, ya'ni ma'lum sohalar bilan bog'liq yangi birliklar. Masalan, "blockchain" yoki "biometrics" terminlari. To'rtinchi tur – yoshlar va ijtimoiy guruhlar nutqidagi slang va innovatsiyalar. Masalan, "flex qilish", "vibe" kabi so'zlar.

Klassifikatsiya ilmiy tahlil uchun muhim, chunki u yangi birliklarning nutqdagi rolini aniqlashga yordam beradi. Yangi birliklar morfologik va sintaktik xususiyatlarga ega bo'ladi.

Masalan, "stream qilmoq" iborasi fe'l sifatida ishlatiladi. Shu bilan birga, ularning semantik qatlamlari tilshunoslik uchun dolzarb ob'ekt hisoblanadi. Klassifikatsiya tilning boyligini va kommunikativ imkoniyatlarini ko'rsatadi.

Masalan, "selfi" va "influencer" so'zlari nutqdagi yangi tendensiyalarni ifodalaydi. Shu sababli turli turlarni o'rganish tilshunoslik tadqiqotining asosiy vazifalaridan biridir. Ular tilning zamonaviy nutqdagi funksiyalarini ko'rsatadi. Natijada zamonaviy o'zbek adabiy tilining leksik boyligi ilmiy jihatdan yoritiladi.

Zamonaviy o'zbek adabiy tilida internet va ijtimoiy tarmoqlar yangi leksik birliklarning paydo bo'lishida muhim rol o'ynaydi. Masalan, "hashtag", "like qilish" va "share" so'zlari ijtimoiy tarmoqlardan tilimizga kirib kelgan. Internet orqali yangi so'zlar tez tarqaladi va kundalik nutqning bir qismiga aylanadi. Onlayn forumlar, bloglar, videoplatformalar va telegram kanallari tilning boyishini ta'minlaydi.

Masalan, "streaming" va "vlog" so'zlari yoshlar nutqida tez ommalashgan. Shu bilan birga, internet slangi tilning normativ me'yorlariga moslashadi va rasmiy matnlarda ham ishlatilishi kuzatiladi. Masalan, "emojilar yordamida hissiyotni ifodalash" kundalik nutqimizda keng qo'llaniladi. Internet yangi birliklarning morfologik va sintaktik shakllarini ham yaratadi.

Masalan, "selfi qilmoq" iborasi fe'l sifatida ishlatiladi. Shu sababli internet leksik birliklarning kommunikativ funktsiyasini kuchaytiradi. Ular nutqning aniqqligi va ifodali bo'lishini ta'minlaydi. Masalan, "viral video" iborasi internet madaniyati bilan bog'liq yangi birlikdir. Shu bilan birga, onlayn kommunikatsiya uslublari tilshunoslik tadqiqotlari uchun kuzatuv ob'ekti hisoblanadi. Internet orqali yangi birliklar nutq madaniyatini rivojlantiradi va ijtimoiy guruhlar orasida tez tarqaladi.

Bu jarayon tilning zamonaviy nutqdagi kommunikativ imkoniyatlarini oshiradi. Natijada internet va ijtimoiy tarmoqlar zamonaviy o'zbek tilining rivojlanishida muhim vosita sifatida ahamiyat kasb etadi.

Adabiy matnlarda yangi leksik birliklar tilning badiiy imkoniyatlarini kengaytiradi.

Masalan, Abdulla Qodiriy asarlarida eski soʻzlar bilan bir qatorda, “radio”, “avtomobil” kabi yangi atamalar ham ishlatilgan. Yangi birliklar matnga zamonaviylik va aniqlik kiritadi.

Badiiy matnlarda slang, jargon va internet soʻzlari orqali muallif nutqni yanada boy qiladi. Masalan, “vloger” yoki “selfi” soʻzlari badiiy matnda ijtimoiy hayotni aks ettiradi. Shu bilan birga, yangi birliklar matnning stilistik ohangini boyitadi. Ular oʻquvchining tushunishini va matnga qiziqishini oshiradi. Masalan, “startup” soʻzi biznes va innovatsion mavzularni ifodalashda ishlatiladi. Yangi leksik birliklar adabiy matnda shaxsiy va ijtimoiy mavzularni etkazadi. Shu bilan birga, ular nutqning kommunikativ va badiiy funksiyasini kuchaytiradi.

Masalan, “podkast” soʻzi mediaga oid badiiy matnlarda qoʻllaniladi. Yangi birliklar tilning normativ va noformal qatlamlarini boyitadi. Shu sababli adabiy matnlarda ularning tahlili tilshunoslik tadqiqoti uchun dolzarb hisoblanadi. Natijada, badiiy matnlarda yangi leksik birliklar tilning boyligini va kommunikativ imkoniyatlarini ilmiy jihatdan yoritadi.

Professional sohalar va jargon tilga yangi birliklar kiritadi. Masalan, IT sohasidan “blockchain”, “AI” va “biometrics” soʻzlari keng tarqalgan. Shu bilan birga, tibbiyot sohasida “telemedsina”, “PCR test” kabi yangi birliklar paydo boʻladi. Jargon va professional leksika nutqni aniqlik bilan ifodalashga xizmat qiladi. Masalan, marketing sohasida “influencer” va “branding” soʻzlari ishlatiladi. Shu tarzda yangi birliklar professional va kundalik nutqni bogʻlaydi. Ular tilning semantik va morfologik imkoniyatlarini kengaytiradi. Masalan, “cloud computing” texnologik kontekstda tez ishlatiladi. Shu bilan birga, jargon soʻzlar tilshunoslik tadqiqotlari uchun kuzatuv obʼekti hisoblanadi.

Ularning nutqiy va yozma qoʻllanilishi tahlil qilinadi. Shu sababli jargon va professional leksikaning yangi birliklarga taʼsiri ilmiy tadqiqotlarda dolzarbdir. Yangi birliklar tilning kommunikativ va semantik boyligini oshiradi. Ular nutq madaniyatini rivojlantiradi va zamonaviy kontekstda ishlatiladi. Masalan, “startap” soʻzi biznes va ijtimoiy mavzularda qoʻllanadi. Shu bilan birga, jargon yangi birliklarning normativ meʼyorlarga moslashishini taʼminlaydi.

Yangi leksik birliklar tilning nafaqat lingvistik, balki madaniy va ijtimoiy funksiyasini aks ettiradi. Masalan, “selfi” va “hashtag” soʻzlari zamonaviy yoshlar madaniyatini ifodalaydi.

Shu bilan birga, “streaming” va “podkast” kabi birliklar axborot madaniyatini aks ettiradi.

Ular jamiyatdagi yangi tendensiyalar va ijtimoiy guruhlar nutqini aks ettiradi. Yangi birliklar tilning kommunikativ imkoniyatlarini kengaytiradi va nutqning aniqligini oshiradi.

Masalan, “vloger” va “influencer” soʻzlari ijtimoiy tarmoqlardagi mavqe va rol ni ifodalaydi. Shu bilan birga, yangi birliklar madaniy meros va zamonaviy hayot tajribasini birlashtiradi. Ular tilning normativ va noformal qatlamlarini boyitadi. Masalan, “startup” va “blockchain” soʻzlari yangi iqtisodiy va texnologik kontekstni koʻrsatadi. Yangi leksik birliklar tilshunoslik tadqiqotlari uchun dolzarb obʼekt hisoblanadi. Ular tilning ijtimoiy va madaniy moslashuvchanligini namoyish qiladi. Shu sababli zamonaviy oʻzbek adabiy tilida yangi birliklarning madaniy va ijtimoiy ahamiyati ilmiy jihatdan yoritilishi zarur.

Yangi leksik birliklarni ilmiy oʻrganish tilshunoslikda til rivojlanishining qonuniyatlarini aniqlashga yordam beradi. Masalan, “selfi”, “vlog”, “streaming” soʻzlari tilshunoslik tadqiqot obʼekti sifatida oʻrganiladi. Shu bilan birga, amaliy taʼlimda ular talabalar nutqini boyitadi va kommunikativ qobiliyatini oshiradi. Yangi birliklar lugʻat va grammatik meʼyorlarga mos ravishda oʻrgatiladi.

Masalan, “blogger” soʻzi feʼl va ot sifatida ishlatilishi mumkin. Talabalar yangi leksik birliklarni turli kontekstlarda qoʻllash orqali til madaniyatini oshiradi. Shu bilan birga, ilmiy metodlar – matn tahlili, kontekstual tahlil, solishtirma tahlil – qoʻllaniladi. Yangi birliklar nutqning aniqligi va boyligini oshiradi. Masalan, “influencer marketing” iborasi zamonaviy kommunikatsiya jarayonini aks ettiradi. Tilshunoslik va amaliy taʼlim bir-birini toʻldiradi. Ular nutq madaniyatini rivojlantiradi va tilning zamonaviy normativ meʼyorlarini oʻrganishga yordam beradi. Shu bilan birga, yangi birliklar nutqning kommunikativ va badiiy funksiyasini kuchaytiradi. Natijada tilshunoslik va pedagogik tadqiqotlar yangi birliklarni oʻrganish orqali ilmiy va amaliy jihatdan boyitiladi.

Muhokama va Natijalar

Zamonaviy oʻzbek adabiy tilida yangi leksik birliklarning shakllanishi va qoʻllanilishi tadqiqot natijalari tilning semantik, morfologik va kommunikativ boyligini oshirayotganini koʻrsatadi. Tadqiqot davomida aniqlanishicha, yangi soʻzlar uch asosiy manbadan kelib chiqadi: internet va ijtimoiy tarmoqlar, jargon va professional leksika, shuningdek, global madaniyat taʼsiri.

Masalan, “selfi”, “vlog”, “streaming” kabi birliklar ijtimoiy tarmoqlardan kirib kelgan va hozirgi kundalik nutqda keng qoʻllanilmoqda. Shu bilan birga, tibbiyot va IT sohalaridan kelgan “teleditsina”, “blockchain” va “biometrics” soʻzlari professional leksikaning kundalik nutqqa integratsiyasini koʻrsatadi. Badiiy matnlarda yangi leksik birliklar nutqning ifodali va badiiy qatlamini boyitadi. Masalan, zamonaviy hikoya va romanlarda “startup”, “podkast”, “influencer” soʻzlari mualliflarning zamonaviy hayotni aks ettirishida faol ishlatiladi. Shuningdek, yangi birliklarning morfologik va sintaktik shakllari ham rivojlanmoqda. Masalan, “selfi qilmoq”, “stream qilish” iboralari feʼl sifatida qoʻllanilib, tilning pragmatik va kommunikativ funksiyasini kuchaytiradi. Bu jarayon nutqning aniqligini oshiradi, semantik boyligini kengaytiradi va oʻquvchilarning tushunishini yaxshilaydi.

Tadqiqot shuni koʻrsatadiki, yangi leksik birliklar nafaqat yoshlar va internet foydalanuvchilari nutqida, balki rasmiy matnlar va badiiy asarlarda ham tarqalmoqda. Masalan, “emoji” va “hashtag” soʻzlari matbuotda, reklamada va badiiy matnlarda ishlatiladi, bu esa tilning normativ va noformal qatlamlari oʻrtasida bogʻlanishni taʼminlaydi. Shu bilan birga, yangi birliklarning tez tarqalishi ularning normativlashtirilishini talab qiladi, bu esa tilshunoslarning uchun yangi metodologik yondashuvlarni shakllantirishga imkon yaratadi. Natijalar shuni koʻrsatadiki, yangi leksik birliklar zamonaviy oʻzbek tilining kommunikativ, madaniy va badiiy imkoniyatlarini kengaytiradi. Ular tilning rivojlanish qonuniyatlarini, semantik oʻzgarishlarni va ijtimoiy-madaniy tendensiyalarni aks ettiradi. Shu sababli, zamonaviy leksik birliklarni ilmiy oʻrganish tilshunoslikda dolzarb masala boʻlib, nutq madaniyati va tilning amaliy taʼlim jarayonida ham qoʻllanilishi tavsiya etiladi.

Xulosa

Ushbu tadqiqot natijalari shuni koʻrsatadiki, zamonaviy oʻzbek adabiy tilida yangi leksik birliklar tilning rivojlanishida muhim rol oʻynaydi. Yangi soʻzlar internet va ijtimoiy tarmoqlardan, jargon va professional sohalardan, shuningdek, global madaniyat taʼsiridan kelib chiqadi. Masalan, “selfi”, “vlog”, “streaming”, “blockchain” va “teleditsina” kabi birliklar kundalik nutq va badiiy matnlarda faol qoʻllanilmoqda. Tadqiqot davomida aniqlanishicha, yangi leksik birliklar tilning semantik boyligini oshiradi, nutqning kommunikativ aniqligi va ifodaliligini kuchaytiradi, shuningdek, ijtimoiy va madaniy jarayonlarni aks ettiradi.

Badiiy matnlarda yangi birliklar muallifning uslubini boyitadi va o'quvchiga zamonaviy hayotni tushunishda yordam beradi. Morfologik va sintaktik jihatdan ular fe'l va ot shakllarida qo'llanilib, nutqning kommunikativ funksiyasini kengaytiradi. Shu bilan birga, ularning tez tarqalishi tilning normativ va noformal qatlamlarini boyitadi va tilshunoslikda yangi metodologik yondashuvlarni talab qiladi. Natijada, yangi leksik birliklarni ilmiy o'rganish nafaqat tilshunoslik tadqiqotlari, balki amaliy ta'lim jarayonida ham muhim ahamiyatga ega ekanligi aniqlandi.

Ular til madaniyatini rivojlantiradi, nutqni boyitadi va zamonaviy o'zbek adabiy tilining kommunikativ, madaniy va badiiy imkoniyatlarini yanada kengaytiradi. Shu sababli, yangi leksik birliklarni doimiy ravishda kuzatib borish, tahlil qilish va amaliy ta'limda qo'llash tilshunoslik va pedagogika uchun dolzarb vazifa hisoblanadi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Karimov S. O'zbek tilining rivojlanish jarayonlari. Akademik Nashriyot, Toshkent, 2020, 112–125.
2. Tursunov B., Zokirova M. Professional leksika va zamonaviy til. Fan va Ta'lim, 2021, 5(1), 77–86.
3. Sultonova F. Yoshlar nutqidagi yangi leksik birliklar. Tilshunoslik Jurnal, 2021, 2(4), 33–41.
4. Nazirov O. Tilshunoslik va yangi leksik birliklar. Ilmiy Tadqiqotlar, 2020, 1(3), 101–110.
5. Yusupova N. Internet madaniyati va til. Til va Madaniyat, 2022, 4(2), 58–67.
6. Ruzieva L. Badiiy matnlarda yangi leksik birliklar. Ilmiy Nashrlar, 2021, 3(5), 92–100.
7. Husanov D. Zamonaviy kommunikatsiya va leksik jarayonlar. Akademiya, 2022, 2(1), 41–50.